

Cel projektu

Niniejszy projekt ma na celu ustalenie, w jaki sposób wpływ kontaktu międzygrupowego na postawy wobec grup obcych zależy od upływającego czasu. Podczas gdy inne obszary nauki (np. biologia czy chemia) są bardzo precyzyjne w określaniu perspektywy czasowej, w jakiej zachodzą badane przez nie zjawiska, w psychologii kwestia czasu potrzebnego do ujawnienia się wpływu jednych zjawisk na inne rzadko kiedy jest przedmiotem systematycznej refleksji. Poprzez próbę ustalenia, ile czasu trzeba, by kontakt międzygrupowy poprawiał postawy wobec grup obcych oraz jak trwałe są tego typu zmiany, niniejszy projekt może w pewnym stopniu uzupełnić tę lukę.

Opis badań

W projekcie zaplanowano siedem badań rozlokowanych w czterech liniach badawczych. Linia 1 obejmuje internetowy sondaż podłużny z trzema pomiarami. Osoby badane zostaną losowo przydzielone do jednej z czterech grup różniących się długością interwału pomiędzy sąsiadującymi pomiarami (1, 3, 6 lub 12 miesięcy). Celem badania jest sprawdzenie, czy poszczególne rodzaje zmiennych zależnych (np. pozytywne zachowania i emocje względem grup obcych) różnią się czasem, jaki jest potrzebny, by zaszły w nich zmiany wywołane kontaktem międzygrupowym. W Linii 2 znajdują się trzy badania eksperymentalne skoncentrowane na efektach kontaktu pośredniego, czyli nieobejmującego interakcji „twarzą w twarz” w bliskiej odległości fizycznej. Zbadane zostaną m.in. czynniki odpowiadające za zanikanie efektów kontaktu zastępczego, polegającego na obserwowaniu interakcji między przedstawicielem grupy własnej i grupy obcej, np. za pośrednictwem mediów. W Linii 3 przeprowadzony zostanie eksperyment sprawdzający czy przebiegający z zachowaniem wzajemnego szacunku kontakt wirtualny pomiędzy przedstawicielami dwóch stron sporu politycznego, podczas którego omawiane są rozbieżności i podobieństwa między grupami, skutkuje trwałym spadkiem uprzedzeń względem oponentów. W Linii 4 zaplanowane zostały dwa badania z intensywnym pomiarem podłużnym, mające na celu ustalenie czy efekty spontanicznego kontaktu międzygrupowego poza środowiskiem laboratoryjnym są zbliżone do tych odnotowywanych w ściśle kontrolowanych warunkach. Uczestnicy tych badań zostaną poproszeni o ściągnięcie na swoje smartfony aplikacji umożliwiającej pomiar mobilny. Poprzez tę aplikację przez siedem kolejnych dni zbierane będą informacje nt. kontaktów osób badanych z przedstawicielami grupy własnej oraz grup obcych.

Powody podjęcia tematyki badawczej

Głównym bodźcem dla niniejszego projektu był brak systematycznego namysłu nad rolą czasu w wyznaczaniu efektów kontaktu międzygrupowego. Choć liczba badań podłużnych nad kontaktem widocznie wzrosła w ciągu ostatnich pięciu lat, projektując takie badania, badacze nie kierują się żadną konkretną teorią, ale innymi, pozamerytorycznymi względami (np. intuicją, tradycją, łatwością realizacji czy dostępnością środków finansowych). Bardzo ograniczona jest też wiedza na temat tego, co sprawia, że efekty kontaktu międzygrupowego słabną z upływem czasu. Niniejszy projekt ma uzupełnić te luki. Innym powodem podjęcia zaproponowanej tematyki są również zmiany zachodzące w otaczającym nas świecie. W okresie nasilonych migracji wymuszonych wojnami, katastrofą klimatyczną czy biedą, koniecznością wydaje się poznanie czynników mogących zwiększyć pokojową i zrównoważoną koegzystencję wewnątrz coraz bardziej zróżnicowanych etnicznie (i nie tylko) społeczeństw. Jednym z takich czynników jest kontakt międzygrupowy.

Najważniejsze efekty projektu

Głównym efektem projektu będzie lepsze rozumienie roli czasu w kształtowaniu efektów kontaktu międzygrupowego. Realizacja zaproponowanych badań pozwoli m.in., na a) wyznaczenie czasu potrzebnego do zajścia zmian w emocjach, przekonaniach oraz zachowaniach względem grup obcych pod wpływem kontaktu międzygrupowego, b) ustalenie, na jakich etapach znajomości międzygrupowej kontakt w największym stopniu oddziałuje na negatywne i pozytywne postawy względem grup obcych, c) sprawdzenie trwałości efektów bezpośredniego i zastępczego kontaktu międzygrupowego, d) wyznaczenie różnic indywidualnych, które sprawiają, że efekty kontaktu międzygrupowego zanikają lub utrzymują się w czasie oraz e) uzupełnienie listy czynników, które decydują o skuteczności kontaktu międzygrupowego. Ponadto sformułowane zostaną wskazówki do przedstawicieli nauk społecznych planujących badanie kontaktu międzygrupowego z wykorzystaniem danych podłużnych. W wyniku projektu przygotowanych i złożonych do czasopism z listy JCR zostanie co najmniej pięć artykułów naukowych. Planowane jest też powstanie jednej rozprawy doktorskiej i kilku prac magisterskich. Wreszcie, efektem projektu będą materiały (np. nagrania) oraz informacje przydatne dla praktyków zajmujących się edukacją antydyskryminacyjną.